

Suomen Ilmailuliitto ry
Purjelentotoimikunta

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy

OHJE PURJELENTOKERHOILLE: NÄIN RAKENNAN JA YLLÄPIDÄN DTO:a

YLEISTÄ

Purjelennon lupakirjakoulutus on ollut kansallisesti säänneltyä lupakirja- ja koulutusmääräysten kautta. Kansallinen koulutuslupa määrittelee lupakirjat joita voidaan kouluttaa ja osana koulutuslupaa on hyväksytyt koulutusohjelmat joiden perusteella varsinainen teoria- ja lentokoulutus on annettu. Vaikka koulutus on annettu kansallisella luvalla ja koulutettava lupakirja on vastannut GPL-vaatimuksia, on viranomaisen muuntoraportin perusteella muuntanut GPL-lupakirja joko LAPL(S)- tai SPL-lupakirjaksi.

Kansallinen koulutus purjelentäjän lupakirjaa varten on kuitenkin päättymässä ja siirtyminen EASA-aikaan on siis välttämätöntä. Siirtyminen Euroopan lentoturvallisuusviraston (EASA) säädösten alla tapahtuvaan lupakirjakoulutuksen antamiseen edellyttää tutustumista etenkin niihin EASA-säädöksiin jotka lupakirjakoulutukseen liittyvät. Tämän ohjeen tarkoituksena on helpottaa purjelentokerhojen siirtymistä EASA-aikaan koulustoitinnassa sekä antaa malli siitä, kuinka EASA-koulutusorganisaatio – tässä tapauksessa DTO – muodostetaan ja kuinka DTO:a ylläpidetään. Asiat voivat myös muuttua jonka vuoksi tätä ohjetta päivitetään tarvittaessa.

Ytimessä on vaatimustenmukaisuus: miten toimin tavalla, joka on säädösten ja määräysten mukaista.

EASA mahdollistaa lentokoulutuksen antamisen kahdella eri mallilla:

- **Hyväksytty koulutusorganisaatio** **ATO (Approved training organization)**
- **Ilmoituksenvarainen koulutusorganisaatio** **DTO (Declared training organization)**

Lähtökohta on, ATO:a edellytetään ammattilupakirjoissa ja joissakin kelpuutuksissa jotka on mahdollista liittää myös yksityislentotoiminnan lupakirjoihin, esimerkiksi mittarilentokelpuus lentokoneille.

DTO on lentomiestöasetuksen mukaisesti mahdollinen organisaatio kevyemmille lupakirjoille, esimerkiksi purjelentäjän lupakirjan kouluttamiselle. Se mahdollistaa myös PPL- ja LAPL-lentokonelupakirjojen koulutuksen. DTO:n rakenne on sama olipa koulutettava lupakirja PPL(A) tai purjelentäjän lupakirja SPL. Sama DTO voi sisältää koulutusohjelmat sekä PPL-, LAPL- ja SPL-lupakirjoille.

Suurin ero ATO:n ja DTO:n välillä on se, että DTO:lta ei vaadita toiminta- eikä koulutuskäsikirjoja. Näin ollen DTO on kevyempi perustaa mutta on muistettava tarkasti se, että toimittaessa DTO-ympäristössä vastuu määräysten noudattamisesta – vaatimustenmukaisuudesta – on yhtä suuri kuin ATO-ympäristössä. Tämän vuoksi tässä painotetaan sitä, että DTO:n perustamiseen ja DTO:n toimintaan liittyen on syytä perehtyä säädöksiin riittävän hyvin.

**Suomen Ilmailuliitto ry
Purjelentotoimikunta**

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy

Tätä kirjoitettaessa (2.2.2020) EASA ei ole vielä julkaissut part-SFCL:a joka sisältää mm. purjelentäjän lupakirjasäädökset eikä myöskään ko lupakirjasäädöksen vaatimustenmukaisuus- ja ohjemateriaalia AMC/GM.

DTO – ILMOITUKSENVARAINEN KOULUTUSORGANISAATIO

Lentokoulutusta antavalla organisaatiolla on siis oikeus antaa lentokoulutusta EASA-toimintaympäristössä ilmoituksen perusteella. Tällöin puhutaan ilmoituksenvaraisesta koulutusorganisaatiosta eli DTO:sta.

Yksinkertaisesti: laaditaan DTO-ilmoitus lomakkeella LU3171, liitetään siihen koulutettavan lupakirjan koulutusohjelma, esitetään viranomaiselle vastuuhenkilöt sekä laaditaan turvallisuuspolitiikka niin DTO-organisaatio on valmis. Part-DTO sanoo, että lentokoulutuksen voi aloittaa heti kun ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle on jätetty mutta part-DTO:n AMC/GM-teksti (englanninkielinen) sanoo että DTO-ilmoituksen jättäjän tulee kysyä ilmoituksen perään ellei toimivaltainen viranomainen ole ilmoittanut kahden viikon kuluessa asioiden olevan kunnossa. On myös syytä ymmärtää, että mikäli koulutuksen aloittaa heti ilmoituksen jätettyään, on riski siihen että käytettävä koulutusohjelma ei olekaan viranomaista tyydyttävä. Tämän vuoksi, mikäli mahdollista, kannattaa käyttää viranomaisen jo kertaalleen hyväksymää koulutusohjelmaa. SIL/PT ja Urheiluilmailuopisto tekevät koulutusohjelman SPL-lupakirjaa varten jonka viranomainen hyväksyy. Tämän jälkeen SIL jäsenkerhot voivat käyttää ko SPL-lupakirjan koulutusohjelmaa omassa DTO-ilmoituksessaan.

Viranomainen - saatuaan DTO-ilmoituksen – tarkastaa koulutusohjelman vaatimustenmukaisuuden, käytännössä vertaa koulutusohjelmaa lupakirja-asetuksen AMC-tekstiin. Mikäli koulutusohjelma on vaatimustenmukainen, antaa viranomainen tästä ilmoituksen DTO:lle ja samalla DTO saa numeron. Numero on muotoa FI.DTO.XXXX jossa XXXX on juokseva numero.

Toiseksi viranomainen tarkastaa vastuuhenkilöiden kelpoisuuden. Vastuuhenkilöitä ovat:

- vastuullinen edustaja,
- vastuullinen koulutuspäällikkö ja
- tarvittaessa toimipaikkakohtaiset apulaiskoulutuspäälliköt jos niitä edellytetään
 - edellytykset löytyvät DTO.GEN.250 kohdasta b alakohdasta 1

Vastuuhenkilöille annetaan osa-DTO:ssa tietyt kelpoisuusvaatimukset. Tutustu vastuuhenkilöiden kelpoisuusvaatimuksiin part-DTO:ssa ja sen AMC/GM-tekstissä.

Ilmoitus jätetään toimivaltaiselle viranomaiselle joka on Suomessa Traficom.

**Suomen Ilmailuliitto ry
Purjelentotoimikunta**

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy

Ennen ilmoituksen jättämistä on kuitenkin syytä perehtyä säädöspohjaan joka liittyy DTO:n rakentamiseen ja DTO:n ylläpitämiseen:

- EASA-perusasetus 2018/1139 (voimaantulopäivä 11.9.2018)
 - aikaisempi versio 216/2008 jonka liitteeseen III vielä viitataan DTO:n ilmoituksessakin
- Lentomiehistöasetus 1178/2011 (konsolidoitu versio 21.12.2019 tai uudempi) tai purjelentäjän lupakirjan kyseessä ollessa part-SFCL
 - purjelentäjän lupakirjamääräystä koskeva part-SFCL voi olla eri niminen koska tätä kirjoitettaessa sitä ei ole vielä julkaistu
- Lentomiehistöasetuksen AMC/GM tai purjelentäjän lupakirjan ollessa kyseessä part-SFCL ja sen AMC/GM (käytännössä nämä ovat koulutusohjelman vaatimukset, englanninkielinen)
- Lentomiehistöasetuksen liite VIII eli part-DTO
- Part-DTO:n AMC/GM-teksti (englanninkielinen)
- Poikkeama-asetus 376/2014 ja sen mahdollinen AMC/GM

Tutustu perusasetukseen siinä laajuudessa, että ymmärrät mitä se sisältää. Logiikka tässä menee niin, että EASA-perusasetus mahdollisti aikoinaan Euroopan lentoturvallisuusviraston (EASA) perustamisen ja EASA saa siis toimivaltansa perusasetuksen nojalla.

EASA julkaisee perusasetuksen perusteella tarkemmat asetukset, esimerkiksi lentomiehistöasetuksen ja part-SFCL:n jonka sisällä lupakirjoja koskevat säädökset ovat. Alkuperäinen lentomiehistöasetus ei mahdollistanut ilmoituksenvaraista koulutusorganisaatiota mutta tuorein (konsolidoitu) versio sisältää part-DTO:n joka mahdollistaa ilmoituksenvaraisen koulutusorganisaation käyttämisen lentokouluttajille. Muita merkittäviä asetuksia lentokoulutustoimintaan liittyen on poikkeama-asetus 376/2014 johon perehtyminen on myös tarpeellista.

Konsolidoitu versio sisältää alkuperäisen asetuksen ja siihen myöhemmässä vaiheessa tehdyt muutokset. Käytä aina konsolidoitua versiota jos sellainen on julkaistu. Perusasetus ja EASA:n asetukset on suomennettu mutta pääsääntöisesti niiden vaatimustenmukaisuus- ja ohjemateriaalia ei ole suomennettu. Varmin tapa päästä konsolidoituun versioon on käyttää viranomaisen verkkosivuja. Varma tapa saada vanhentunutta tietoa on epätoivoisesti googlailla eri hakusanoilla. Opettele siis asioimaan viranomaisen (EASA tai Traficom) verkkosivujen kautta näissä määräysasioissa.

Asetus (part-SFCL tai vaikkapa lentomiehistöasetus) siis antaa ne vaatimukset joita toiminnassa on noudatettava. Vaatimustenmukaisuus (compliance) tarkoittaa EASA-kielellä mm. sitä, että asetuksessa olevat vaatimukset katsotaan täytetyksi kun noudattaa vastaavan asetuksen AMC-tekstiä. Vaihtoehtoisesti voidaan laatia ns. AltMOC eli vaihtoehtoinen tapa täyttää asetuksen vaatimus mutta se ei ole käytännössä mielekäästä purjelentotoiminnan koulutuksessa ainakaan Suomen mittakaavassa. AMC-tekstin mukana on myös ohjemateriaalia GM (guidance material) mikä on ohjeellista tekstiä.

**Suomen Ilmailuliitto ry
Purjelentotoimikunta**

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy

Kun olet tutustunut määräysteksteihin, on aika vielä palata poikkeama-asetukseen ja sen ohella part-DTO:n AMC/GM-tekstiin joka käsittelee turvallisuuspolitiikan laatimista. Turvallisuuspolitiikan laatiminen on siis välttämätöntä vaikka sitä ei viranomaiselle ole pakko edes esittää. On kuitenkin syytä ymmärtää, että turvallisuuspolitiikan periaatteet tulevat yllämainitusta part-DTO:sta, sen AMC/GM-tekstistä ja turvallisuuspolitiikan on vastattava EASA:n poikkeama-asetusta. Turvallisuuspolitiikkaa tehdessä kannattaa muistaa myös SIL:n kerho-SMS ja hyödyntää sitä mahdollisuuksien mukaan. On kuitenkin tärkeää rakentaa turvallisuuspolitiikka itse. Näin se myös helpommin siirtyy käytäntöön osaksi koulutustoimintaa.

Rakenna turvallisuuspolitiikka siten, että

- esitä turvallisuuspolitiikan tavoitteet ja sen sisältämät turvallisuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet selkokielisenä siten, että ne ovat jokapäiväisessä lentotoiminnassa mahdollisia toteuttaa
- ajattele asiaa siten, että toimintaan liittyy riskejä joka tapauksessa - kuvaa riskien tunnistamisen menetelmät ja riskien seurausten pienentämisen menetelmät
- kuvaa sekä vapaaehtoisen että pakollisen lentoturvallisuusilmoituksen tekemisen ja niiden käsittelyn periaatteet
- kuvaa riskirekisterin muodostumisen periaatteet ja ylläpito
- esitä ne kaksi henkilöä jotka vastaavat lentoturvallisuusilmoitusten käsittelystä
- kuvaa turvallisuuspolitiikan päivittämisen menetelmät.

Hyvä turvallisuuspolitiikka on siis sellainen, joka toimii ihan oikeasti jokapäiväisessä koulutustoiminnassa. Silloin se – paitsi täyttää vaatimuksen – myös lisää turvallisuutta.

DTO:N PERUSTAMINEN LYHYESTI

- 1. Tutustu määräysteksteihin**
- 2. Valitse sopivat henkilöt**
 - a. vastuullinen edustaja**
 - b. koulutuspäällikkö**
- 3. Tee turvallisuuspolitiikka**
 - a. tee se siten, että poikkeama-asetuksen ja part-DTO:n AMC/GM-tekstin vaatimukset täyttyvät ja että turvallisuuspolitiikka on oikeasti vietävissä käytäntöön**
- 4. Hanki PT:n valmisteleva koulutusohjelma part-SFCL:n mukaista SPL-lupakirjaa varten**
- 5. Kokoa DTO-ilmoitus (LU3171) ja allekirjoita se**
- 6. Lähetä DTO-ilmoitus mahdollisine liitteineen Traficomille**
- 7. Koulutuksen voi aloittaa heti ilmoituksen jättämisen jälkeen (omalla riskillä)**
- 8. Odota viranomaiselta ilmoitusta kahden viikon kuluessa koulutusohjelman hyväksymisestä**
- 9. Kysele perään jos asiasta ei ole kahden viikon kuluessa kuulunut mitään**

Suomen Ilmailuliitto ry
Purjelentotoimikunta

Suomen Urheiluilmailuopisto Oy

DTO:N YLLÄPITÄMINEN

Kun ilmoitus on jätetty ja koulutustoiminta aloitettu, on syytä muistaa että ilmoituksessa allekirjoitit mm seuraavaa:

”Ilmoituksenvarainen koulutusorganisaatio täyttää nyt ja ilmoituksen kattaman koulutustoiminnan aikana asetuksen (EY) 216/2008 liitteessä III vahvistetut keskeiset vaatimukset ja asetuksen (EU) 1178/2011 liitteen I (part-FCL) ja liitteen VIII (part-DTO) vaatimukset.”

DTO:n ylläpitäminen vaatii siis määräsympäristön ja mahdollisten muutosten seurantaan ainakin niiltä osin, mitä DTO:n toimintaan kuuluu. Näitä ovat jo tutut:

- Lentomiehistöasetus ja etenkin sen part-FCL ja part-DTO
- Lentomiehistöasetuksen AMC/GM
- Poikkeama-asetus ja sen AMC/GM (jos julkaistu)

Part-DTO edellyttää DTO:lta vuosittaisen toimintakertomuksen ja sisäisen arvioinnin (=DTO-toimintaraportti) jättämistä viranomaiselle DTO.GEN.270 mukaisesti. Sellainen jätetään ensimmäisen vuosineljänneksen aikana (lomake LU3172) ja siinä kuvataan:

- alkavalle vuodelle suunniteltu turvallisuuspolitiikka
- luettelo lennon- ja teoriaopettajista
- luettelo toimintavuoden oppilaista
- luettelo käytetyistä ilma-aluksista, koulutustiloista ja lentopaikoista
- kuvataan sisäisen valvonnan periaatteet ja luetteloidaan raportoidut poikkeamat
- kuvataan riskirekisterimerkintöinä todetut riskit ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet

Aluksi toimintaraportin tekemiseen on syytä varata aikaa yksi päivä. Toimintaraportin ja muun tiedon perusteella viranomaisella kohdistaa valvontaa riskiperusteisesti. Mikäli teet kaiken oikein, vaatimustenmukaisesti ja vieläpä turvallisesti, voit yllätyä jopa 60 kuukauden koulutustarkastusvälistä. Ensimmäinen koulutustarkastus tosin tulee ensimmäisen vuoden tai viimeistään toisen toimintavuoden aikana.